

Tarpkultūriniai bendravimo ypatumai

Dauguma mūsų dar nuo mažų dienų esame išmokyti gerų manierų ir etiketo pagrindų, tačiau jei susiduriame su kitos kultūros žmonėmis, kartais gali ir nepavykti išvengti šiokių tokių nesupratimų. Tad pateikiame įsimintiniausius įvairių kultūrų žmonių elgesio ypatumus, kurie padės išvengti nemalonių situacijų tiek versle, tiek bendraujant kasdien.

Riaugėjimas

Jei svečiuojiesi Kinijoje, Taivane ar kitoje Tolimųjų Rytų šalyse ir nori padėkoti virėjui už nuostabų patiekalą bei viešai išreikšti savo susižavėjimą maistu, nesisuklink ir garsiai atsirūk – aplinkiniai supras, kad Tau labai patiko maistas.

Kojos ant stalo

Vidurio ir Rytų Azijoje gajus įsitikinimas, kad jei žmogus pėdą (arba, neduok Dieve, bato padą) nukreipia į kito asmens pusę, tai laikoma didžiausiu įžeidimu. Šiuose kraštuose taip pat nepatartina kojų užsikelti ant stalo – aplinkiniai gali pasijusti įskaudinti ar užgauti.

Elgsys su vizitinėmis kortelėmis

Azijoje verslo partnerio vizitinė kortelė tarsi įkūnija tą asmenį, kuris ją Tau ką tik įteikė, todėl griežtai nerekomenduojama su ja elgtis nepagarbiai – lankstyti, žongliruoti tarp pirštų ar apkeverzoti. Nederėtų ir nė nežvilgtelėjus įsikišti ją į kišenę, tai būtų tikras nepagarbos gestas Tavo verslo partneriui.

Tvirtas rankos paspaudimas

Šiuo metu JAV ir Jungtinėje Karalystėje tvirtas rankos paspaudimas vėl tapo madingas, tačiau Rytuose, o ypač Filipinuose, žmonės tai traktuoja kaip agresijos proveržį, – tarsi pačiupęs pa-

purtytum visą pašnekovą.

Spausti ar nespaušti rankos?

Tie žydai, kurie išpažįsta ortodoksinį judaizmą, niekada nepaspaus rankos priešingos lyties atstovui ar atstovei, o

musulmonės neatsakys į ne savo vyro ištiestą ranką, tačiau musulmonams vyrams leidžiama paspausti ne musulmonės ranką. Paprastai musulmonai apskritai vengia liestis prie priešingos lyties atstovų, jei šie nėra jų šeimos nariai. Kaip viskas sudėtinga, ar ne?

Švariai išlaižyta lėkštė

Jei kinų šeima Tave pasikvietė vakarienės, norėdamas atsidėkoti niekada nesuvalgyk visko, ką Tau įdės. Parodydama savo svetingumą, šeiminiškė kelis kartus pripildys Tavo lėkštę, o mandagus svečias kaskart paliks šiek tiek nesuvalgyto maisto kaip pagarbos ir dėkingumo ženklą.

Jokių arbatpinigių

Japonai ir korėjiečiai arbatpinigių prilygina išmaldai, todėl šiose valstybėse arbatpinigiai tradiciškai laikomi ne komplimentu už gerą darbą, o pasityčiojimu. Reikia pastebėti, kad pastaraisiais metais arbatpinigių kultūra po truputį populiarėja, tačiau daugelyje restoranų – tai vis dar slidus reikalas.

Delnai

Jei nenori įsiutinti tikro graiko, nemosikuok ištiestu delnu. Net mojuodamas ar rodydamas „stop“, stenkis nedemonstruoti atviro delno, o jei jau prireikė atsisveikinti, delną atsuk į save ir kelis syk mostelk lyg būtum karališkosios šeimos atstovas.

Kramtomoji guma

Nors odontologai po valgio rekomenduoją vartoti kramtomąją gumą, yra valstybių, kuriose viešas žiaumojimas nėra vienas mandagaus elgesio ženklų. Kramtantieji gumą viešojoje erdvėje Liuksemburge, Šveicarijoje ar Prancūzijoje tikriausiai bus pavadinti vulgariais, o Singapūre ji apskritai nelegali. Įstatymas dėl kramtomosios gumos uždraudimo šioje šalyje buvo priimtas 1992 metais, kai vietiniai gyventojai referendumu nusprendė, kad jiems galutinai įgriso nuo šaligatvių gramdyti sudžiūvusios gumos gabalėlius.

Kairiarankių bėdos

Arabų kraštuose kairioji ranka laikoma

Perkelta į 2 psl.

Tarpkultūriniai bendravimo ypatumai

Atkelta iš 1 psl.

purvina ir nešvaria. Čia pasirodys kaip visiškas akiplėša, jei kairiąją ranką ištiesi pasisveikindamas, ja pamojuosi, paduosi arba valgysi maistą. Nori sužinoti, iš kur atsirado toks prietaras? Dykumų klajokliai, žinoma, neturėjo tualetinio popieriaus, tad kairiąją ranką naudodavo „asmeninės higienos tikslams“, o vėliau ją tik nusivalydavo į smėlį.

Akių kontaktas

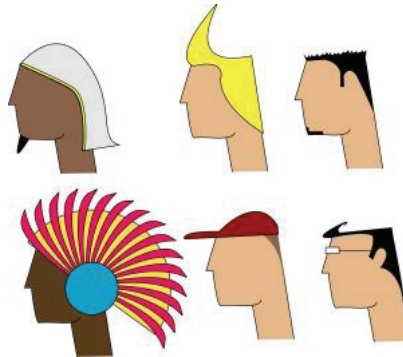
Žvilgsnio trukmė ir kryptis priklauso ne tik nuo auklėjimo, bet ir nuo tradicijų. Pvz., japonai niekada nežiūri į akis. Paprastai jų žvilgsnis yra nukreiptas pašnekovui į kaklą. Rytų šalyse nuleistos klausytojo akys rodo pagarbą kalbančiajam.

Galima išskirti kelis patarimus, svarbius skirtingoms šalims, dėl aprangos:

1. Lotynų Europoje ir Lotynų Amerikoje ypač kreipiamas dėmesys į drabužių, papuošalų bei aksesuarų stilių ir kokybę.
2. Verslo partneriai iš Vidurio Rytų apie jus dažniausiai spręs iš jūsų portfelio, laikrodžio, rašiklio bei juvelyrinių papuošalų kokybės ir kainos.
3. Vokiečiai mieliau tvarko dalykinius reikalus su vyrais, kurių batai švariai nublizginti.
4. Visoje Azijoje verta avėti geros kokybės įsispiriamus batus, nes vietos papročiai reikalauja, kad nusiautumėte įžengdami į šventyklas, namus ir kartais net į įstaigas.
5. Amerikiečiai kreipia ypatingą dėmesį į dantis, todėl kai kurie europiečiai, ruošdamiesi komandiruotei į Ameriką, apsilanko pas dantų gydytoją.
6. Į musulmoniškas šalis (taip pat į Indiją) atvykusios moterys turėtų kuo labiau slėpti savo kūną.

Simboliniai gestai

Simboliniams gestams priklauso, pavyzdžiui, šiandien labai paplitęs daugelyje pasaulio šalių amerikietiškas simbolis „OK“, reiškiantis „viskas gerai“, „viskas tvarkoje“ ir perduodamas nykščiu ir smiliumi, kurie tarsi parodo „O“ raidę. Tačiau šis gestas nėra vienprasmis. Pavyzdžiui, Prancūzijoje jis gali reikšti nulį, o Japonijoje – pinigus, kai kur Europoje ir Rusijoje – tai vulgarus ir užgaulus seksualinis gestas, o Turkijoje tokiu gestu gali išvadinti kitą žmogų homoseksualiu.

Rytų ir Pietryčių Azijoje labai negražu nukreipti į ką nors smiliumi (rodomąjį pirštą). Ypač nemandagu smiliumi kviešti žmogų (Azijoje šiuo gestu kviečiami tik šunys ir prostitutės) – geriau pamoti sulenkiant visą plaštaką (delnu į viršų). Gestų kalba labai išstobulinta arabų pasaulyje. Ištiesta į priekį ranka delnu žemyn, pirštais darant grandymo judesius ore, simbolizuoja prašymą prieiti, prisitarti. Jeigu arabui patinka jūsų sąmojis, jis impulsyviai griebis jūsų delną ir savo pirštais garsiai pliaukšės į jį. Tas pats gestas reiškia, kad sutinkama sudaryti sandorį. Trumpas galvos judesys atgal, pakeliant barzdą ir antakius, reiškia neigimą.

Visose Artimųjų Rytų šalyse trys pirštai, sudėti žiupsneliu ir pakelti į viršų, reiškia prašymą neskubėti, palaukti minutėlę. Beje, dėl šių gestų būna daugiausia nesusipratimų. Žmonės jais dažniausiai naudojasi, kai gerai nemoka kalbos. Jie mano, kad gestai visose šalyse vienodi. Deja, tokia nuomonė sukuria daug komiškų ir keblių situacijų. Mūsų šalyje į viršų pakeltas nykštys reiškia aukščiausią įvertinimą, JAV šis gestas vienu atveju reiškia „viskas gerai“, o kitu – norą sustabdyti mašiną, o

Graikijoje – „užsičiaupk“... Išvada aiški: jeigu nežinoma tiksli gestų reikšmė, kalbant su užsieniečiu geriau jų visai atsisakyti.

Verbalinis pasisveikinimas

Sveikindamiesi daugelio kultūrų atstovai vartoja standartines formuluotes. Amerikiečiai dažnai pradeda pokalbį fraze: „Sveiki, kaip laikotės?“, kuria iš tikrųjų nesiteiraujama apie sveikatą. Tai viso labo nereikšminga frazė, į ją automatiškai atsakoma: „Puikiai, o kaip laikotės jūs?“. Ir tada visi pereina prie reikalo.

Pietryčių Azijoje, pavyzdžiui, Singapūre, ryte galima išgirsti klausimą: „Ar jūs jau papietavote?“. Mandagus atsakymas į šį pasveikinimą: „Taip, ačiū. O jūs jau papietavote?“. Ir visai nesvarbu, koks paros laikas.

Dovanos versle

- Reikėtų būti atsargiems teikiant dovanas, nes skirtingos kultūros turi senus tabu. Patartina vengti aštrių daiktų, pavyzdžiui, peilių. Kai kuriose kultūrose jie simbolizuoja santykių nutraukimą. Kinijoje nedovanoti laikrodžių. Jie lemia nelaimės, mat žodis „laikrodis“ kinų kalba skamba taip pat kaip „mirtis“.
- Puiki dovana – kokybiški rašikliai, garsių pavadinimų viskis ar konjakas (ne musulmoniškuose kraštuose), albumai ir leidiniai apie jūsų miestą, regioną ar šalį bei gaminius, kuriais garsėja jūsų šalis.
- Europoje dovanos teikiamos tuomet, kai sutartis jau pasirašyta. Japonijoje ir daugumoje kitų Azijos valstybių – po susitikimo. Šiaurės Amerikoje neįprasta teikti dovanas. Daug bendrovių laikosi griežtos politikos dėl dovanų, ypač pareigūnams, atsakingiems už pirkimą.
- Japonijoje dovanos įpakavimas svarbesnis už pačią dovaną. Čia ir kitur Azijoje reikėtų teikti ir priimti dovanas abiem rankomis, išskyrus Tailandą, kur dovaną reikėtų teikti dešine, prilaikant jos alkūnę kairiąja ranka. Tikėtina, kad Azijoje įteikta dovana bus išvyniota tada, kai partneriai išvyks. Europoje bei Šiaurės ir Pietų Amerikoje dovana, ko gero, bus išvyniota prieš jus.